

5 КЛАС

Орфоепія. Орфографія

Варіант 1

У завданнях 1 – 14 потрібно вибрати одну правильну відповідь

1. Оберіть правильний варіант закінчення речення:

Правильне написання слів вивчає розділ науки про мову, що називається...

- А графікою
- Б орфоепією
- В орфографією
- Г фонетикою

2. Укажіть, як називається заміна звуків при зміні слова або його творенні.

- А чергування
- Б спрощення
- В подвоєння
- Г уподібнення

3. Позначте рядок, у якому в усіх словах можливе чергування приголосних звуків.

- А пастух, стіл, язик
- Б бік, вухо, каша
- В пече, сова, бігає
- Г друг, вік, дух

4. Оберіть рядок, у якому в усіх словах можливе чергування голосних звуків.

- А пекти, село, вільний
- Б брати, відкривати, сон
- В брехати, гора, зеленіти
- Г казка, вести, могли

5. Укажіть рядок, у якому в усіх словах відбувається спрощення, що позначається на письмі.

- А захис..ний, балас..ний, жаліс..ний
- Б проїз..ний, радіс..ний, кіс..лявий
- В чес..ний, корис..ний, якіс..ний
- Г тиж..невий, контраст..ний, шіс..надцять

6. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з апострофом.

- А сузір..я, св..ятковий, здоров..я
- Б надбрів..я, любов..ю, пред..явити
- В моркв..яний, пів..ягоди, Лук..яненко
- Г в..юн, м..ята, медв..яний

7. Віднайдіть рядок слів, від яких можна утворити прикметники з -нн-.

- А чавун, пташина, туман
- Б лимон, калина, вдячність
- В година, буква, закон
- Г кінь, осінь, день

8. Оберіть рядок слів із подвоєнням літер, яке відбулося внаслідок подовження пом'якшених приголосних.

- А волосся, лимонний, вугілля

Б бездоріжжя, обличчя, узбережжя
В життя, суддя, беззубий
Г знання, питання, винний

9. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з літерою и.

А д..ректор, т..тан, ж..рафа
Б ц..стерна, арх..в, р..тм
В с..стема, д..плом, каб..нет
Г пр..нтер, д..скета, мон..тор

10. Позначте рядок, у якому в усіх іншомовних словах пишуться подвоєні літери.

А Марок..о, гол..андець, ван..а
Б лібрет..о, іл..юстрація, ал..ея
В пан..о, пен..і, груп..а
Г тон..а, телеграм..а, кор..еспондент

11. Позначте рядок, у якому всі іншомовні слова пишуться з апострофом.

А П..ємонт, п..юпітр, вар..ете
Б прем..ера, інтерв..ю, кар..ера
В п..єдестал, бар..єр, б..юрократ
Г п..еса, В..єтнам, він..етка

12. Оберіть рядок, у якому всі іншомовні слова пишуться з м'яким знаком.

А б..юджет, модел..єр, горел..єф
Б бракон..єр, Н..ютон, Севіл..я
В конферанс..є, ател..є, н..юанс
Г порт..єра, міл..ярд, с..юїта

13. Укажіть рядок слів з подвоєнням приголосних унаслідок збігу.

А насін...я, дозвіл...я, жит...я
Б листян...ий, спец...ех, від...ати
В об...ігти, щоден...ик, давнин...а
Г погодин...ий, об...ігти, розріс...я

14. Віднайдіть рядок, у якому слід писати прийменник У.

А квітник ... саду, покласти ... узголів'я
Б написати ... зошиті, помилки ... диктанті
В перебував ... Ватикані, експонат ... музеї
Г поїхати ... відрядження, купити ... аптеці

У завданнях 15 – 17 потрібно встановити відповідність

15. Установіть відповідність між словом-прикладом та орфограмою (на місці орфограм у словах пропущені літери).

Слово – приклад		Орфограма	
1	пол...овий	А	ненаголошений голосний в корені слова
2	с...вина	Б	апостроф
3	без...оряний	В	м'який знак
4	сім...я	Г	буквосполучення йо,ьо
		Д	подвоєні букви на позначення збігу однакових приголосних

16. Установіть відповідність між запозиченим словом та його українським відповідником.

<i>Запозичене слово</i>		<i>Власне українське слово</i>	
1	конкурс	А	чарівник
2	шхуна	Б	лікарня
3	маг	В	змагання
4	лазарет	Г	човен
		Д	заборона

17. Установіть відповідність між видами чергування приголосних при словозміні чи словотворенні та словами.

<i>Вид чергування приголосних</i>		<i>Приклад</i>	
1	г-ж-з	А	стріха
2	х-ш-с	Б	бік
3	к-ч-ц	В	лазити
4	з-ж	Г	твердити
		Д	нога

18. Охорона природи – сукупність заходів зі збереження, раціонального використання і відновлення природних ресурсів Землі. Це етика, наука та дії, спрямовані на захист довкілля від забруднення, надмірної експлуатації й іншого шкідливого впливу життєдіяльності людини.

Прочитайте текст. Уявіть себе працівником Державного нагляду (контролю) у природоохоронній сфері. Виберіть речення, які допоможуть вам розробити візитівку щодо охорони гідросфери.

1	2	3	4	5	6	7	8	9

1. У нашому житті охорона природи має надзвичайно важливе значення. 2. Залежність людини від стану навколишнього середовища стає дедалі очевиднішою, коли йдеться про охорону природи. 3. Берегти потрібно не тільки рослинний і тваринний світ, а й процеси, що відбуваються в кругообігу енергії, води, вуглецю, в атмосфері, гідросфері, ґрунті та організмі людини. 4. Забруднення атмосферного повітря спричинює підвищення середньої температури повітря біля поверхні Землі. 5. Забруднення промисловими відходами, сільськогосподарськими добривами й пестицидами стало реальною загрозою для всієї гідрографічної системи Землі та існування людини: призвело до підвищення смертності живих організмів водного середовища тощо. 6. Ліси окрім свого естетичного значення відіграють роль регенератора кисню повітря, крім того вони забезпечують рівновагу кругообігу води, збереження лісового фонду в Україні. 7. Задихаються від промислових і транспортних забруднень міста, знищуються ліси, виснажуються орні землі. 8. Екологічна криза, яка спричинила багато шкоди: загибель сотень малих річок, забруднення Чорного й Азовського морів, перетворення на стічні брудні «відстійники» дніпровські та інші водосховища, ставки й озера, перетворилася на світову екологічну катастрофу. 9. Ми мусимо активно рятувати природне середовище, зберігати й «ремонтувати» свій дім, колись прекрасний, який почав розвалюватися з нашої ж вини.

Варіант 2

У завданнях 1 – 14 потрібно вибрати одну правильну відповідь

1. Оберіть правильний варіант закінчення речення.

Правильну вимову слів вивчає розділ науки про мову, що називається...

А фонетикою

Б графікою
В орфоепією
Г орфографією

2. Укажіть, як називається позначення на письмі подовженої вимови приголосних.

А уподібнення
Б чергування
В спрощення
Г подвоєння

3. Позначте рядок, у якому в усіх словах можливе чергування голосних звуків.

А гребти, сапати, гриміти
Б пекти, везти, плести
В дряпати, допомагати, летіти
Г сидіти, тиснути, дрижати

4. Оберіть рядок, у якому в усіх словах можливе чергування приголосних звуків.

А ворог, косити, берег
Б рука, вухо, шовк
В козак, брат, полотно
Г грек, Вінниця, туман

5. Укажіть рядок, у якому в усіх словах відбувається спрощення, що позначається на письмі.

А зап'яс...ний, тис...нути, злощас...ний
Б кореспонден...ський, швидкіс...ний, аванпос...ний
В дріж...жовий, жаліс...ний, форпос...ний
Г проїз...ний, свис...нути, чес...ний

6. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з апострофом.

А Примор..я, подвір..я, пор..рядок
Б в..юнитись, зап..ясний, арф..яр
В Р..єпін, кр..якати, солом..яний
Г трав..яний, багр..яний, Лук...ян

7. Віднайдіть рядок слів, від яких можна утворити прикметники з -нн-.

А день, сон, весна
Б стіна, глибина, глина
В льон, корінь, рослина
Г осінь, вікно, лимон

8. Оберіть рядок слів із подвоєнням літер, яке відбулося внаслідок подовження пом'якшених приголосних.

А суддя, колосся, кінний
Б беззубий, здоровенний, пасся
В життя, сіллю, навмання
Г стаття, рілля, безземельний

9. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з літерою и.

А зуп..нився, кр..вий, с..нюватий
Б в..сняний, мар..во, вир..нає
В к...шеня, в..личезний, п..ріг
Г сон..чко, еш..лон, вкр..вається

10. Позначте рядок, у якому в усіх іншомовних словах пишуться подвоєні літери.

А програм...а, терас...а бон...а

Б ван...а, віл...а, мадон...а

В нет...о, трас...а, мас...а

Г тон...а, мул...а, ал...ея

11. Позначте рядок, у якому всі іншомовні слова пишуться з апострофом.

А інтерв...ю, прем...єр, миш...як

Б грав...юра, кап...юшон, кур...єр

В краков...як, інтер...єр, б...юро

Г ф...юзеляж, п...єдестал, ж...юрі

12. Віднайдіть рядок, у якому всі іншомовні слова пишуться з м'яким знаком.

А конференс...є, ал...янс, він...єтка

Б вол...єр, ж...урі, параш...ут

В брош...ура, бракон...єр, павіл...йон

Г батал...йон, ател...є, т...юбик

13. Укажіть рядок, у якому в усіх словах є подвоєння приголосних унаслідок збігу.

А старанно, сонний, роззутися

Б беззахисний, туманний, юннат

В військкомат, страшений, пасся

Г осінній, беззбройний, незрівнянно

14. Віднайдіть рядок, у якому слід писати прийменник У.

А була ... Італії, плавав ... озері

Б жила ... Одесі, служив ... армії

В сидіти ... автобусі, працювати ... аптеці

Г погляд ... майбутнє, відніс хату

У завданнях 15–17 потрібно встановити відповідність

15. Установіть відповідність між словом-прикладом та орфограмою (на місці орфограм у словах пропущені літери).

Слово – приклад		Орфограма	
1	жаліс...ливий	А	ненаголошений голосний в корені слова
2	вуз...кий	Б	написання складних слів
3	пів...яблука	В	м'який знак
4	в...ликий	Г	буквосполучення йо,ьо
		Д	спрощення в групах приголосних

16. Установіть відповідність між запозиченим словом та його українським відповідником.

Запозичене слово		Власне українське слово	
1	абзац	А	книгозбірня
2	дамба	Б	відступ
3	колекція	В	наступ
4	бібліотека	Г	збирання
		Д	гребля

17. Установіть відповідність між видами чергування приголосних при словозміні чи словотворенні та словами.

Вид чергування		Приклад	
1	Г-Ж-З	А	дух
2	Х-Ш-С	Б	рік
3	К-Ч-Ц	В	мазати
4	З-Ж	Г	водити
		Д	дорога

18. Охорона природи – сукупність заходів зі збереження, раціонального використання і відновлення природних ресурсів Землі. Це етика, наука та дії, спрямовані на захист довкілля від забруднення, надмірної експлуатації й іншого шкідливого впливу життєдіяльності людини.

Уявіть себе працівником Державного нагляду (контролю) у природоохоронній сфері. Виберіть речення, які допоможуть вам розробити візитівку щодо охорони атмосфери.

1	2	3	4	5	6	7	8	9

1. У нашому житті охорона природи має надзвичайно важливе значення. 2. Залежність людини від стану навколишнього середовища стає дедалі очевиднішою, коли йдеться про охорону природи. 3. Берегти потрібно не тільки рослинний і тваринний світ, а й процеси, що відбуваються в кругообігу енергії, води, вуглецю, в атмосфері, гідросфері, ґрунті та організмі людини. 4. Забруднення атмосферного повітря спричинює підвищення середньої температури повітря біля поверхні Землі. 5. Забруднення промисловими відходами, сільськогосподарськими добривами й пестицидами стало реальною загрозою для всієї гідрографічної системи Землі та існування людини: призвело до підвищення смертності живих організмів водного середовища тощо. 6. Ліси окрім свого естетичного значення відіграють роль регенератора кисню повітря, крім того вони забезпечують рівновагу кругообігу води, збереження лісового фонду в Україні. 7. Задиhaються від промислових і транспортних забруднень міста, знищуються ліси, виснажуються орні землі. 8. Екологічна криза, яка спричинила багато шкоди: загибель сотень малих річок, забруднення Чорного й Азовського морів, перетворення на стічні брудні «відстійники» дніпровські та інші водосховища, ставки й озера, перетворилася на світову екологічну катастрофу. 9. Ми мусимо активно рятувати природне середовище, зберігати й «ремонтувати» свій дім, колись прекрасний, який почав розвалюватися з нашої ж вини.

Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія

Тип завдання	Із вибором однієї правильної відповіді														На встановлення відповідності			Компетентнісне ТЗ
№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Варіант 1	В	А	Г	А	В	Б	Г	Б	А	А	Б	Б	Г	В	1-В 2-А 3-Д 4-Б	1-В 2-Г 3-А 4-Б	1-Д 2-А 3-Б 4-В	1, 2, 3, 5, 6, 8, 9
Варіант 2	В	Г	Б	А	Г	Б	Г	В	А	Б	А	А	Б	Г	1-Д 2-В 3-Б 4-А	1-Б 2-Д 3-Г 4-А	1-Д 2-А 3-Б 4-В	1, 2, 3, 4, 6, 7, 9